

SÉNAT DE BELGIQUE

RÉUNION DU 4 AVRIL 1945.

Rapport de la Commission de la Justice, chargée d'examiner la demande de levée de l'immunité parlementaire de M. De Lille (Léo).

BELGISCHE SENAAT

COMMISSIEVERGADERING VAN 4 APRIL 1945.

Verslag uit naam der Commissie van Justitie, belast met het onderzoek der vraag tot schorsing van de parlementaire onschendbaarheid van den h. De Lille (Leo).

Présents : MM. ROLIN, président-rapporteur; GUINOTTE, ORBAN, ROMBAUT, VAN ROOSBROECK et VERMEYLEN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Sénat a été saisi d'une demande de mainlevée de l'immunité parlementaire, relativement à M. Léo De Lille, par une lettre adressée par M. l'Auditeur Général à M. le Président du Sénat à une date indiquée comme décembre 1944 et qui se situe vers la mi-décembre.

Elle fut transmise à la Commission de la Justice. Celle-ci constata qu'à l'instar d'autres collègues, M. De Lille, sans que l'on attendît la réponse donnée à la demande, plus exactement bien avant que la demande fut introduite, avait été interné par ordre du Ministre de la Justice. Elle estime qu'une telle procédure n'est pas conforme à l'esprit de l'article 45 de la Constitution, et désapprouve vivement que trois ministres successifs y aient eu recours. Cette circonstance ne pouvait en tout cas priver un collègue de la possibilité de s'expliquer devant elle au sujet des imputations dirigées contre lui. Elle demanda donc et obtint que M. Léo De Lille fût mis en mesure de répondre à sa convocation et elle eut ainsi l'occasion de l'interroger à loisir au

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Bij den Senaat werd een aanvraag aanhangig gemaakt tot schorsing van de parlementaire onschendbaarheid betreffende den h. Leo De Lille, bij brieve van den Auditeur-Generaal aan den Voorzitter van den Senaat op een voor December aangegeven datum die rond half December moet vallen.

Zij werd overgemaakt aan de Commissie van Justitie. Deze stelde vast dat, zooals voor andere collega's, zonder het antwoord op de aanvraag af te wachten en meer bepaald lang vóór de aanvraag werd ingediend, de h. De Lille opgesloten werd bij bevel van den Minister van Justitie. Zij is van oordeel dat dergelijke procedure niet strookt met den geest van artikel 45 der Grondwet, en zij keurt het levendig af dat drie achtereenvolgende ministers daartoe hun toevlucht namen. Deze omstandigheid kon in alle geval een collega niet berooven van de mogelijkheid zich voor haar te verklaren in zake de tegen hem gerichte beschuldigingen. Zij vroeg derhalve en verkreeg dat de h. Leo de Lille in staat zou gesteld worden aan haar oproe-

cours de deux séances qui se tinrent respectivement les 5 janvier et 20 mars.

Après le premier interrogatoire, la Commission constatant que M. Léo De Lille déniait formellement la réalité des faits au sujet desquels on demandait la mainlevée de l'immunité parlementaire sans qu'elle fût au courant des indices qui, suivant M. l'Auditeur Général, rendaient désirable l'ouverture d'une instruction, pria M. l'Auditeur Général de bien vouloir lui communiquer le dossier.

Cette demande se heurta de la part de M. l'Auditeur Général à certaines objections de principe. Dans une lettre du 7 février 1945, adressée au président de la Commission de la Justice, le chef du parquet militaire soulignait qu'aucune instruction judiciaire n'était ouverte à ce jour à charge de M. De Lille, puisque la demande adressée au Sénat tendait précisément à permettre l'ouverture de cette instruction.

L'éminent magistrat émettait, d'autre part, l'avis que l'examen d'une telle demande devrait tendre uniquement, suivant les meilleures autorités, à s'assurer que la demande n'était pas inspirée de préoccupations étrangères à la bonne administration de la justice, ainsi qu'à vérifier si les faits invoqués considérés dans leur matérialité étaient de nature à nécessiter un examen judiciaire, et même à le rendre immédiatement nécessaire.

Votre Commission pourrait se dispenser de rencontrer cette opinion puisqu'aussi bien M. l'Auditeur Général a bien voulu prescrire à M. l'Auditeur Militaire de lui communiquer les renseignements recueillis au cours d'une information préalable. Mais elle estime qu'il importe que le Sénat n'ait aucun doute sur la portée exacte de la décision qui lui est demandée. Si la

ping te beantwoorden en was alzoo in de gelegenheid hem vrij te ondervragen in den loop van twee vergaderingen die onderscheidenlijk op 5 Januari en 20 Maart plaats hadden.

Na de eerste ondervraging, waarop de Commissie vaststelde dat de h. Leo De Lille de werkelijkheid der feiten om welke men de schorsing der parlementaire onschendbaarheid vroeg, uitdrukkelijk ontkende en zonder dat zij op de hoogte was van de indicieën die volgens den h. Auditeur-Generaal de instelling van een onderzoek wenschelijk maakten, verzocht zij den Auditeur-Generaal haar het dossier te willen mededeelen.

Dit verzoek stuitte vanwege den h. Auditeur-Generaal op sommige principieele bezwaren. In een brief van 7 Februari 1945 aan den Voorzitter der Commissie van Justitie, onderlijnde het hoofd van het militair parket dat tot dusver geenerlei rechterlijk onderzoek ten laste van den h. De Lille was ingesteld juist omdat de aanvraag tot den Senaat gericht voor doel had de instelling van dit onderzoek mogelijk te maken.

De hooge magistraat drukte anderdeels de meening uit dat het onderzoek van een dergelijke vraag, volgens de beste rechtskundigen, er uitsluitend moet toe strekken zich te verzekeren of de aanvraag niet ingegeven was door andere bezorgdheden dan die van een goede rechtsbedeeling of na te gaan of de ingeroepen feiten, in hun stoffelijkheid beschouwd, van dusdanigen aard waren een oordeelkundig onderzoek te vergen en zelfs onmiddellijk noodzakelijk te maken.

Uw Commissie zou kunnen nalaten deze meening te weerleggen, vermits de h. Auditeur-Generaal den h. Krijgsauditeur voorgeschreven heeft hem kennis te geven van de inlichtingen tijdens een voorafgaand onderzoek verkregen. Zij is evenwel van oordeel dat de Senaat geenerlei twijfel mag hebben over de juiste draagwijdte van het besluit dat hem

Commission peut, de façon générale, se déclarer d'accord sur l'interprétation de l'article 45 de la Constitution proposée par M. le Député De Schrijver dans un rapport présenté à la Chambre en 1937 et rappelée par M. l'Auditeur Général, c'est à la condition qu'il soit entendu que, par « faits matériels » soumis à l'appréciation de la Commission, on entende non les actes imputés au parlementaire mis en cause, mais les dénonciations, dépositions, constats, aveux, publications ou écrits sur lesquels cette imputation repose. La garantie assurée à l'indépendance des membres du Parlement serait de peu de valeur si, en présence de dénégations formelles de l'intéressé, la Chambre et le Sénat n'étaient pas autorisés à vérifier l'existence d'indices ou présomptions, légitimant l'ouverture d'une instruction.

* * *

Sous le bénéfice de ces observations, le Sénat trouvera ci-après un exposé sommaire des charges invoquées à l'égard de M. Léo De Lille :

1. M. Léo De Lille serait, avec son frère Joseph, membre de la Chambre des Représentants, co-propriétaire de l'hebdomadaire *'t Getrouwe Maldegem*, dont l'attitude anti-patriotique fut notoire. Il aurait été chargé de l'administration du journal et notamment de la correspondance avec la Propagandastelle. M. Léo De Lille explique qu'il est effectivement co-propriétaire du journal, mais avec six frères et sœurs et ce par suite de la mort de son père survenue pendant l'occupation; que l'affaire fut laissée dans l'indivision et qu'il n'y a pas eu de distribution de bénéfices; il ne se serait, d'autre part, jamais occupé d'administration; enfin, M. De Lille souligne

wordt gevraagd. Indien de Commissie over het algemeen kan instemmen met de uitlegging van artikel 45 der Grondwet, door den h. Volksvertegenwoordiger De Schrijver in een verslag aan de Kamer voorgelegd in 1937 en waaraan door den h. Auditeur-Generaal herinnerd wordt, dan is het omdat het wel begrepen zij dat door « stoffelijke feiten » aan de beoordeeling van de Commissie voorgelegd, niet de aan het betrokken Parlements lid toeschreven daden dienen begrepen te worden, doch de aanklachten, getuigenissen, bevindingen, bekentenissen, publicaties of geschriften waarop die beschuldiging berust. De waarborg gevrijwaard aan de onafhankelijkheid der Parlementsleden zou van weinig waarde zijn indien, ten overstaan van uitdrukkelijke ontkenningen van den betrokkene, de Kamer en de Senaat niet bij machte zouden zijn het bestaan na te gaan van aanduidingen of vermoedens waardoor de instelling van een onderzoek gewettigd is.

* * *

Met inachtneming van deze opmerkingen, vindt de Senaat hieronder een bondige uiteenzetting van de bezwaren aangevoerd tegen den h. Leo De Lille.

1. De h. Leo De Lille zou, met zijn broeder Jozef, lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, mede-eigenaar zijn van het weekblad *'t Getrouwe Maldegem*, dat een blijkbaar anti-vaderlandsche houding heeft gehad. Hij zou belast zijn geworden met het beheer van het blad en namelijk met de briefwisseling met de Propagandastelle. De h. Leo De Lille verklaart dat hij inderdaad mede-eigenaar was van het blad, doch met zijn zes broeders en zusters en zulks ingevolge het overlijden van zijn vader tijdens de bezetting; dat de zaak in onverdeeltheid is gebleven en er geen verdeling van winsten gedaan werd; hij zou zich anderdeels nooit met het beheer hebben

avec force que, bien que participant activement à la lutte politique avant la guerre, jamais il ne fit paraître une ligne dans le journal dirigé par son frère dont il déclare avoir vivement regretté l'attitude. Ces déclarations sont confirmées par les attestations de Joseph De Lille, lui-même du reste, sous le coup de poursuites autorisées par la Chambre.

A l'encontre de ces déclarations, on peut cependant faire valoir que la gestion du journal par le député Joseph De Lille semble avoir eu lieu du consentement de ses frères et sœurs, copropriétaires, et que l'on peut dès lors légitimement se demander s'ils ne doivent pas en partager la responsabilité. M. l'Auditeur Général a, d'autre part, signalé que, suivant un service allié qui interrogea M. Léo De Lille au lendemain de la libération, celui-ci aurait reconnu avoir participé aux bénéfices du journal. De plus, on a, au cours d'une perquisition, trouvé au domicile de notre collègue certaines lettres adressées au journal *'t Getrouwe Maldegem*; l'une d'elles nous est décrite par M. De Lille lui-même comme émanant de la Propagandastelle et ayant pour objet une demande d'insertion d'un article. Bien que l'intéressé déclare que ces écrits lui sont étrangers et ont été oubliés chez lui par son frère, la majorité de la Commission est d'avis que cette déclaration ne peut être accueillie d'emblée et que les faits matériels invoqués par M. l'Auditeur Général suffisent à justifier la demande d'ouverture d'une instruction.

2. Le deuxième fait, mentionné par M. l'Auditeur Général, est la circonstance que M. Léo De Lille aurait été membre du mouvement *De Vlag* et aurait prêté une salle de cinéma lui appartenant pour des manifestations de cette orga-

bezig gehouden; ten slotte, onderlijnt de h. De Lille met kracht dat hij, hoewel hij vóór den oorlog actief aan den politieken strijd deelnam, nooit een regel heeft laten verschijnen in het blad geleid door zijn broeder, wiens houding hij verklaart levendig te hebben betreurd. Deze verklaringen worden bevestigd door de getuigenissen van Jozef De Lille zelf, die zich trouwens in staat van door de Kamer gemachtigde vervolging bevindt.

Tegen deze verklaringen in, kan men evenwel aanvoeren dat het beheer van het blad door volksvertegenwoordiger Jozef De Lille schijnt gevoerd te zijn geworden met toestemming van zijn broeders en zusters, mede-eigenaars, en dat men zich dienvolgens terecht kan afvragen of zij er de verantwoordelijkheid niet moeten van deelen. De h. Auditeur-Generaal heeft er anderdeels op gewezen dat, volgens een geallieerden dienst welke den h. Léo De Lille ondervroeg daags na de bevrijding, deze zou erkend hebben deelgenoot aan de winsten van het blad te zijn geweest. Bovendien heeft men, in den loop eener huiszoeking, ten huize van onzen collega sommige brieven gevonden gericht aan het blad *'t Getrouwe Maldegem*; een daarvan wordt ons door den h. De Lille zelf beschreven als uitgaande van de Propagandastelle in zake een verzoek om inlassing van een artikel. Hoewel de betrokkene verklaart dat deze geschriften hem vreemd zijn en bij hem door zijn broeder vergeten werden, oordeelt de meerderheid der Commissie dat deze verklaring niet zonder meer kan aanvaard worden en dat de door den Auditeur-Generaal aangevoerde stoffelijke feiten volstaan om het verzoek tot instelling van een onderzoek te billijken.

2. Het tweede door den h. Auditeur-Generaal vermelde feit is de omstandigheid dat de h. Leo De Lille lid van de *De Vlag*-beweging zou geweest zijn en een hem toebehoorende bioscoopzaal zou geleend hebben voor be-

nisation. Sous cette forme, l'imputation n'a pas été maintenue, mais M. l'Auditeur Général indique qu'il y aurait des raisons de croire que M. Léo De Lille serait demeuré pendant la guerre un dirigeant du mouvement nationaliste flamand et que la salle de cinéma lui appartenant aurait normalement servi à des reproductions de films destinés à l'armée allemande.

A l'appui de cette allégation, M. l'Auditeur Général a communiqué à la Commission copie d'une attestation allemande que des patriotes remirent à la justice militaire belge au cours de l'occupation. Vu l'importance du document, nous croyons nécessaire d'en reproduire le texte :

O. U., le 25-II-40.

Certificat (Bescheinigung)

« Il est, par la présente, donné acte à M. le Sénateur De Lille (Herrn Senator De Lille bescheinigt) qu'il se sert principalement de son auto en sa qualité de Sénateur et agent de liaison de la population flamande — il est président du parti national flamand (*sic*). Une fois par semaine, son auto est utilisé pour amener des films de Bruxelles. Les représentations ont lieu pour l'armée allemande.

»(s.) Hauptmann à Kommandant.»

Ledit certificat ayant été montré à M. De Lille, celui-ci déclare qu'il ne lui pas été remis personnellement, mais bien à des exploitants de salles de cinéma désireux d'emprunter sa voiture pour chercher à Bruxelles, une fois par semaine, des films qui n'avaient du reste rien d'allemand; il ajoute n'avoir jamais participé à ces voyages et produit un écrit en ce sens signé des exploitants en question.

Quant à sa participation au V.N.V., il déclare avoir démissionné du dit

toogingen van deze inrichting. De beschuldiging werd niet gehandhaafd onder dezen vorm, doch de h. Auditeur-Generaal merkt op dat er redenen zouden aanwezig zijn om te gelooven dat de h. Leo De Lille, tijdens den oorlog, een leider van de Vlaamsch-Nationalistische beweging zou gebleven zijn en dat de hem toebehoorende bioscoopzaal normaal zou gediend hebben voor het afrollen van voor het Duitsche leger bestemde films.

Ten bewijze van deze beschuldiging, heeft de h. Auditeur-Generaal aan de Commissie afschrift overgemaakt van een Duitsch getuigschrift, dat vaderlanders tijdens de bezetting aan het Belgisch militair gerecht hebben afgegeven. Gezien het belang van het stuk, achten wij het noodig de vertaling van den tekst er van weer te geven.

O. U. 25-II-40.

Getuigschrift.

«Bij deze wordt aan den h. Senator De Lille akte gegeven dat hij zich hoofdzakelijk van zijn auto bedient in zijn hoedanigheid van Senator en verbindingsagent van de Vlaamsche bevolking, hij is voorzitter van de Vlaamsch-Nationale Partij. Eenmaal per week wordt zijn auto gebruikt om films te Brussel af te halen. De voorstellingen hebben plaats voor het Duitsche leger.

» (wg.) Hauptman à Kommandant.»

Bedoeld getuigschrift aan den h. De Lille voorgelegd zijnde, verklaart deze dat het hem persoonlijk niet werd overhandigd, doch wel aan uitbaters van bioscoopzalen die wenschten zijn wagen te bezigen om te Brussel, eenmaal per week, films te halen die trouwens niets Duitsch hadden; hij voegt er bij nooit aan deze reizen deelgenomen te hebben en legt een geschrift in dien zin voor ondertekend door de bedoelde uitbaters.

Wat zijn deelneming aan het V.N.V. betreft, verklaart hij van af de

groupement dès l'entrée en guerre du pays, du moins tacitement en s'abstenant d'encore assister aux séances; il aurait, vers le mois d'août, confirmé la dite démission par écrit. Il produit une attestation d'un membre de la Chambre suivant lequel, rencontré en 1941, il se serait exprimé à diverses reprises en termes sévères pour l'Allemagne et le V. N. V.

La Commission, tout en prenant acte de ces explications, estime dans sa majorité qu'elles ne suffisent pas à elles seules à détruire la charge résultant du document allemand et que celui-ci justifie la demande de mainlevée de l'immunité parlementaire.

3. Le troisième fait est relatif au recrutement d'ouvriers pour travailler à l'aménagement d'une plaine d'aviation. M. De Lille explique — et les autorités communales confirment ses dires — que son intervention se serait bornée à verser les salaires suivant les états communiqués à la commune. Le parquet affirme pourtant avoir recueilli une déposition formelle dans le sens indiqué; la majorité de la Commission estime, dès lors, qu'il est souhaitable qu'une instruction judiciaire établisse si cette accusation est confirmée ou infirmée par d'autres témoignages.

4. Enfin, M. Léo De Lille, accusé d'avoir fourni à l'ennemi des matériaux de construction, déclare que son industrie a pour unique objet le tissage du lin; la commande de dix tonnes de ciment relevée à sa charge s'expliquerait en réalité par la construction d'un abri dans sa propriété.

Votre Commission est d'avis que cette explication est à ce point vraisemblable qu'en l'absence d'autres éléments de preuve elle n'aurait pas

intrede van het land in oorlog bij bedoelde groepeeringsontslag genomen te hebben, althans stilzwijgend door de vergaderingen niet meer bij te wonen; hij zou rond de maand Augustus bedoeld ontslag schriftelijk hebben bevestigd. Hij legt een bewijsstuk voor van een lid der Kamer in 1941 ontmoet en volgens hetwelk hij zich bij herhaling in strenge bewoordingen jegens Duitschland en het V.N.V. zou uitgedrukt hebben.

De Commissie neemt akte van deze verklaringen, doch oordeelt bij meerderheid dat zij op zich zelf niet volstaan om den last te niet te doen voortvloeiend uit het Duitsch stuk en dat dit de aanvraag tot schorsing van de parlementaire onschendbaarheid wettigt.

3. Het derde feit betreft de werving van arbeiders om te werken voor het aanleggen van een vliegplein. De h. De Lille verklaart — en de gemeenteverhuden bevestigen zijn gezegden — dat zijn tusschenkomst er zich bij beperkte de loonen uit te keeren volgens de door de gemeente meegedeelde staten. Het parket bevestigt nochtans een uitdrukkelijke verklaring genoteerd te hebben in bedoelden zin; de meerderheid der Commissie oordeelt dienvolgens dat het wenschelijk is dat een rechterlijk onderzoek uitmake of deze beschuldiging door andere getuigenissen bekrachtigd of te niet gedaan wordt.

4. Ten slotte, verklaart de h. Leo De Lille, er van beschuldigd aan den vijand bouwmetaal geleverd te hebben, dat zijn bedrijf uitsluitend het braken van vlas bewerkt; de bestelling van 10 ton cement te zijnen laste opgeteekend zou in feite verklaard worden door den bouw van een schuilplaats in zijn eigendom.

Uw Commissie is van meening dat, bij afwezigheid van andere elementen van bewijs, zij de instelling van een onderzoek over dat feit niet zou toege-

autorisé l'ouverture d'une instruction sur ce fait s'il n'y avait pas eu d'autres imputations.

* * *

Votre rapporteur manquerait à sa tâche s'il n'ajoutait que M. De Lille a produit certaines attestations tendant à démontrer qu'il aurait, pendant la guerre, donné asile à un certain nombre de réfractaires.

Cette circonstance — à la supposer établie à concurrence de droit — n'a pourtant pas paru à la Commission faire obstacle à d'éventuelles poursuites. Est-il besoin de dire qu'un grand nombre de citoyens qui ont failli sont en mesure d'établir qu'ils sont, à certains moments, venus en aide à des compatriotes, même en courant certains risques ?

M. De Lille invoque aussi les témoignages du bourgmestre et du curé de Maldegem. Le pouvoir judiciaire ne manquera pas d'examiner soigneusement la portée et la valeur de pareilles attestations.

Enfin, il a été indiqué à la Commission qu'au cas où M. De Lille comparaitrait devant une juridiction aux côtés de ses deux frères, dont l'attitude paraît avoir été nettement condamnable, il serait exposé à être confondu avec eux et entraîné dans une condamnation globale. La majorité de la Commission estime devoir repousser ce genre d'argumentation; s'il y avait risque de condamnation injustifiée il ne saurait être dans la compétence du Sénat d'y soustraire un de ses membres en le couvrant de son immunité parlementaire. Celle-ci n'a pas été imaginée pour cela. La Commission ne doute pas, au surplus que le pouvoir judiciaire abondamment mis en garde par Léo De Lille et par ses conseils, examinera avec le plus grand soin quels sont les actes dont

laten hebben indien er geen andere beschuldigingen voorhanden waren.

* * *

Uw verslaggever zou aan zijn taak te kort komen indien hij niet toevoegde dat de h. De Lille sommige bewijsstukken heeft voorgelegd, waarbij aangetoond wordt dat hij tijdens den oorlog een zeker aantal weerspannigen zou gehuisvest hebben.

Deze omstandigheid — in de veronderstelling dat zij rechterlijk bewezen zij — bleek evenwel voor uw Commissie geen hinder te zijn voor gebeurlijke vervolging. Is het noodig te zeggen dat een groot aantal Staatsburgers die in gebreke zijn gebleven bij machte zijn te bewijzen dat zij, op bepaalde oogenblikken, landgenooten zijn ter hulp gekomen, zelfs met eenig risico ?

De h. De Lille roept ook het getuigenis in van den burgemeester en van den pastoor van Maldegem. De rechterlijke macht zal niet nalaten de draagwijdte en de waarde van dergelijke verklaringen zorgvuldig te onderzoeken.

Ten slotte, werd de Commissie er op gewezen dat in geval de h. De Lille voor een rechtscollege zou verschijnen aan de zijde van zijn twee broeders, wier houding beslist strafbaar schijnt geweest te zijn, hij er aan zou bloot staan met hen verward en in een globale veroordeeling meegesleurd te worden. De meerderheid der Commissie oordeelt dezen aard van bewijsvoering van de hand te moeten wijzen; indien er risico van ongegronde veroordeeling bestond, dan nog zou het niet in de bevoegdheid van den Senaat vallen een zijner leden er aan te onttrekken door hem met zijn parlementaire onschendbaarheid te dekken. Zulks was niet het doel dezer laatste. De Commissie twijfelt er bovendien niet aan dat de rechterlijke macht, ten overvloede ingelicht door Léo De

personnellement notre collègue porté la responsabilité.

Tels sont les motifs pour lesquels votre Commission a estimé, par 5 voix contre 4 et une abstention (1), qu'il y avait lieu d'autoriser la mainlevée de l'immunité parlementaire et d'autoriser les poursuites du chef des faits allégués ci-dessus et tous autres qui, s'ils sont établis, constitueront des crimes ou délits contre la sûreté extérieure de l'Etat.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité; la minorité a demandé toutefois l'insertion de la note ci-après.

Le Président-Rapporteur,
H. ROLIN.

* * *

Note de la minorité.

La demande de levée de l'immunité parlementaire de M. le sénateur Léo De Lille soulève deux questions nettement distinctes:

A) Cette demande est-elle suffisamment justifiée?

B) Est-il admissible qu'un membre de la Haute Assemblée soit, par mesure administrative, détenu depuis plus de six mois et qu'on ait demandé seulement, après trois mois de détention, d'entamer contre lui des poursuites répressives?

* * *

A. — La première de ces questions pose celle de savoir ce qui doit faire

Lille en zijn raadsmanen, met de grootste zorg zal nagaan welke de daden zijn waarvan onze collega persoonlijk de verantwoordelijkheid draagt,

Om deze redenen was uw Commissie van oordeel, met 5 tegen 4 stemmen en 1 onthouding (1); dat het aangewezen is de schorsing van de parlementaire onschendbaarheid toe te laten en vervolging te machtigen wegens hooger- vermelde feiten en alle andere die, indien zij bewezen worden, misdaden of delicten tegen de uitwendige veiligheid van den Staat uitmaken.

Onderhavig verslag werd eenparig aangenomen; de minderheid vraagt evenwel de hiernavolgende nota in te lassen.

De Voorzitter-Verslaggever,
H. ROLIN.

* * *

Nota van de minderheid.

De vraag tot schorsing der parlementaire onschendbaarheid van den h. Senator Leo De Lille doet twee belist verschillende vraagpunten rijzen.

A) Is deze vraag voldoende gegrond?

B) Is het duldbaar dat een lid der Hooze Vergadering bij administratieve maatregel gedurende meer dan zes maanden gevangen gehouden wordt en dat slechts na drie maanden gevraagd wordt tegen hem strafvervolging in te zetten.

* * *

A. — Het eerste dezer vraagpunten doet de kwestie stellen welk het voor-

(1) Réunion du 20 mars 1944.

Présents : MM. Rolin, président; André, De Clercq (Jos.), De Clercq (J.-J.), Flagey, Guinotte, Laboulle, Orban, Pholien, Rombaut, Van Roosbroeck et Vermeylen.

(1) Vergadering van 20 Maart 1944.

Aanwezig : de hh. Rolin, voorzitter; André, De Clercq (Jos.), De Clercq (J.-J.), Flagey, Guinotte, Laboulle, Orban, Pholien, Rombaut, Van Roosbroeck en Vermeylen.

l'objet de l'examen auquel les Chambres doivent se livrer lorsqu'une demande de poursuite leur est adressée.

Il y a unanimité dans la doctrine pour dire que la question de culpabilité doit rester en dehors de cet examen (ERRERA : *Droit Public*, n° 115).

Il est admis dans la pratique que les faits allégués dans la demande doivent être, dans leur matérialité, considérés comme justifiant des mesures d'instruction judiciaire. (Voir rapport de M. De Schrijver : Chambre des Représentants, session 1937-1938, n° 177.)

C'est notamment le point de vue auquel s'est placé récemment votre Commission lorsqu'elle a eu à se prononcer sur la demande de levée de l'immunité parlementaire de M. De Beuckelaere. Elle a refusé d'y faire droit en disant que « les faits mis à charge de ce collègue, fussent-ils établis, on y chercherait en vain la matérialité d'une infraction ».

Quels sont les faits mis à charge de M. De Lille?

A la demande expresse de la Commission sénatoriale, M. l'Auditeur général a précisé notamment les faits suivants qui ont surtout retenu l'attention de la Commission :

1° Il a été trouvé à son domicile une lettre adressée par la « Propagandastelle allemande » au journal *Het Getrouwe Maldegem*, dont il est, depuis le décès de son père, propriétaire indivis, mais qui est administré et édité par ses frères, Joseph De Lille, membre de la Chambre des Représentants, et Eugène De Lille, docteur en médecine à Maldegem;

2° Il a bénéficié, au cours de l'occupation, d'un permis de circulation pour auto, celle-ci devant servir notamment à transporter des films cinématographiques pour les exploitants de cinémas de Maldegem et d'Eekloo.

werp moet zijn van het onderzoek dat de Kamers dienen te doen wanneer een vraag tot vervolging tot hen wordt gericht.

De rechtsleer luidt eenparig dat de kwestie der schuld aan bedoeld onderzoek moet vreemd blijven (ERRERA : *Droit public*, n° 115);

In de praktijk wordt aangenomen dat de feiten aangevoerd in de aanvraag, in hun materialiteit, de maatregelen van gerechtelijk onderzoek moeten rechtvaardigen (zie Verslag van den h. De Schrijver, Kamer der Volksvertegenwoordigers, zitting 1937-1938, n° 177).

Dit is namelijk het standpunt dat uw Commissie onlangs heeft aangenomen wanneer zij zich moest uitspreken over de vraag tot schorsing der parlementaire onschendbaarheid van den h. De Beuckelaere. Zij heeft geweigerd er op in te gaan door te zeggen dat « waren de feiten ten laste van dezen collega zelfs bewezen, men daarin vruchteloos de wezenlijkheid van een overtreding zou zoeken ».

Welke feiten worden den h. De Lille ten laste gelegd ?

Op uitdrukkelijk verzoek van de Senaatscommissie, heeft de Auditeur-Generaal onder meer de volgende feiten nader bepaald, die vooral de aandacht der Commissie hebben gaande gemaakt :

1° Er werd in zijn woning een brief gevonden die door de Duitse « Propagandastelle » werd gericht tot het blad *Het Getrouwe Maldegem*, waarvan hij sedert het overlijden van zijn vader onverdeeld eigenaar is, maar dat wordt beheerd door zijn broeders Jozef De Lille, lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, en Eugène De Lille, doctor in geneeskunde te Maldegem;

2° Tijdens de bezetting had hij een rijbewijs voor auto, welke onder meer moest dienen voor het vervoer van bioscoopfilmen voor de uitbaters van bioscopen te Maldegem en Eekloo.

Il a été constaté dans ce document que les Membres de la Wehrmacht assistaient — comme sans doute partout ailleurs — à ces représentations cinématographiques.

Il résulterait de certains renseignements, fournis tout récemment par M. Léo De Lille, que la pièce en question n'a jamais été utilisée puisque M. Gabriel De Lille — un autre des frères — directeur de cinéma, l'avait refusée étant donné les termes dans lesquels elle était rédigée.

Il a semblé à certains de nos collègues que ces faits au sujet desquels M. De Lille fournit d'ailleurs certaines explications de nature, selon lui, à en énerver le caractère compromettant, ne sont pas, par eux-mêmes, suffisamment graves ni caractéristiques pour justifier des poursuites pénales et que, dès lors, la demande de levée de l'immunité parlementaire n'apparaissait pas comme suffisamment justifiée, alors surtout qu'il n'y a aucune urgence.

A l'appui de cette façon de voir, ils peuvent invoquer l'opinion d'un auteur dont l'autorité en la matière n'est contestée par personne.

Dans son *Traité de Droit politique*, 5e éd., p. 1248, M. PIERRE, secrétaire général de la Présidence à la Chambre Française, écrit : « Il existe une autre cause légitime de rejet (de la demande de levée de l'immunité), c'est lorsque les griefs invoqués sont futiles ».

Un autre auteur, DUGUIT, qui s'entient cependant par ailleurs à une doctrine rigoureuse admet, lui aussi, que « la requête doit être sérieuse, c'est-à-dire entourée de garanties permettant d'affirmer que la poursuite n'a pas été entreprise légèrement par le Parquet (*Traité de Droit Constitutionnel*, t. III, 3e éd. 221); ESMEIN estime que la Chambre doit examiner si la poursuite repose sur des charges

Er werd in dit stuk vastgesteld dat leden van de Wehrmacht deze bioscoopvoorstellingen bijwoonden, zooals trouwens overal elders.

Uit sommige inlichtingen, zeer onlangs verstrekt door de h. Leo De Lille, zou blijken dat bedoeld bewijs nooit werd benuttigd, vermits de h. Gabriel De Lille — een ander broeder —, bioscoopbestuurder, hetzelfde had geweigerd wegens de termen waarin het was opgesteld.

Het wou aan sommige onzer collega's voorkomen dat deze feiten, omtrent dewelke de h. De Lille trouwens zekeren uitleg heeft verstrekt, die volgens hem van dien aard is dat hij er den compromitteerenden aard kan van ontzenuwen, op zichzelf niet voldoende ernstig noch kenschetsend zijn om strafvervolgingen te wettigen en dat derhalve de vraag tot opheffing der parlementaire onschendbaarheid niet voldoende gewettigd bleek, te meer daar er niet de minste hoogdringendheid bestaat.

Tot staving van deze zienswijze kunnen zij zich beroepen op de meening van een auteur wiens bevoegdheid ter zake door niemand wordt betwist.

In zijn *Traité de droit politique*, 5e uitgave, blz. 1248, schrijft de h. PIERRE, secretaris-generaal van het Voorzitterschap der Fransche Kamer : « Er bestaat een andere gewettigde reden tot verwerping (der vraag tot opheffing der parlementaire onschendbaarheid) namelijk wanneer de aangevoerde bezwaren onbeduidend zijn. »

Een ander auteur, DUGUIT, die ten andere vasthoudt aan een zeer strenge doctrine, neemt eveneens aan dat het verzoekschrift moet *ernstig* zijn, namelijk omgeven met waarborgen die toelaten te bevestigen dat de vervolgingen niet lichtzinnig werden ingespannen door het Parket (*Traité de Droit Constitutionnel*, Deel III, 3e uitgave 221); ESMEIN is van oordeel dat de Kamer moet nagaan of de vervolging berust

réelles » (*Eléments de Droit Constitutionnel*, 8e éd., T. II. p. 430) ; dans le même sens : NÉZARD, *Eléments de Droit public français*, éd. 1938, p. 205.)

Certains membres de la Commission ont d'ailleurs été impressionnés d'abord par l'attestation du bourgmestre de Maldegem, disant que « la conduite de M. Léo De Lille pendant la guerre n'a donné lieu à aucune critique et a été irréprochable » ; d'autre part, par les déclarations de plusieurs ouvriers et de certains maquisards affirmant que notre collègue leur a procuré asile dans son usine, pour les soustraire soit aux réquisitions, soit aux recherches de la Gestapo, enfin par la circonstance que M. De Lille avait, dès le mois de septembre 1940, démissionné comme membre du groupement V. N. V.

B. — L'importance de la 2e question ne peut échapper à tous ceux qui ont le souci de faire respecter les prérogatives des membres de la Haute Assemblée et les principes qui sont la garantie de la liberté des citoyens belges en général.

Malgré sa maladie, dont le caractère de gravité est attesté par un spécialiste d'une haute conscience professionnelle, M. le docteur Fierens d'Anvers, et qui rend sa détention particulièrement pénible, M. De Lille est arrêté depuis plus de six mois sans être poursuivi, puisqu'il ne pouvait pas l'être sans l'autorisation du Sénat.

Que la mesure soit administrative ou judiciaire, M. De Lille est privé depuis six mois de sa liberté.

Cette situation contredit le texte impératif de l'article 45 de la Constitution et le fait que notre collègue serait détenu à la suite d'une mesure

op « werkelijke lasten » (*Eléments de droit constitutionnel*, 8e uitgave, Deel II, blz. 430) ; in denzelfden zin : NÉZARD, *Eléments de Droit public français*, uitgave 1938, blz. 205.)

Sommige leden der Commissie waren trouwens onder den indruk, vooreerst, van het getuigschrift van den burgemeester van Maldegem, verklarende dat « het gedrag van den h. Leo De Lille tijdens den oorlog tot geenerlei critiek aanleiding heeft gegeven en onberispelijk was » ; aan den anderen kant, van de verklaringen van verschillende werklieden en ondergedokenen bevestigende dat onze collega hun onderdak heeft verschaft in zijn werkhuis, om ze te onttrekken aan hetzij de op-eischingen, hetzij de opsporingen van de Gestapo ; ten slotte, van de omstandigheid dat de h. De Lille vanaf de maand September 1940 had ontslag genomen als lid van de V.N.V.-groepering.

B. — De belangrijkheid van de tweede vraag kan niet ontgaan aan alwie er om begaan is de voorrechten van de leden der Hooge Vergadering te doen eerbiedigen, alsmede de beginselen, die de waarborg van de vrijheid der Belgische burgers in het algemeen uitmaken.

Ondanks zijn ziekte, waarvan de ernstige aard wordt bevestigd door een specialist met een verheven beroeps-plichtsbef, Dr. Fierens uit Antwerpen, en welke zijn opsluiting bijzonder pijnlijk maakt, is de h. De Lille sedert meer dan zes maanden aangehouden zonder vervolgd te zijn, vermits zulks niet kon zonder toelating van den Senaat.

Dat de maatregel administratief of rechterlijk weze, de h. De Lille is sedert zes maanden van zijn vrijheid beroofd.

Deze toestand is in tegenspraak met den gebiedenden tekst van artikel 45 van de Grondwet, en het feit dat onze collega zou worden gedetineerd ten ge-

administrative ne fait qu'aggraver la violation du principe constitutionnel.

En effet, l'arrestation judiciaire est entourée de multiples garanties — nécessité d'un mandat d'arrêt délivré par le Juge d'instruction, recours de mois en mois devant la Chambre du Conseil — possibilité pour la défense de prendre connaissance du dossier et d'assister le prévenu.

L'arrestation administrative, au contraire, est par nature arbitraire.

Comment supposer un instant que le Pouvoir constituant ait entendu protéger les membres du Pouvoir législatif quand il s'agit d'une arrestation ordonnée par le Pouvoir judiciaire et les aurait laissés sans protection ni recours contre une mesure incontrôlable du Pouvoir exécutif ?

La doctrine enseigne formellement que les dispositions constitutionnelles ont pour but de garantir l'indépendance des membres de nos Chambres législatives à la fois contre le Pouvoir exécutif et contre le Pouvoir judiciaire (GIRON : *Dictionnaire* V^o « Immunités parlementaires », p. 165).

Nous estimons qu'il y a lieu pour le Sénat de réclamer d'urgence l'application de l'article 45, § 3 de la Constitution (Voir *Pand. belges*, V^o « Immunités parlementaires », n°s 40 et suivants. — ORBAN : *Droit constitutionnel*, t. 2, n° 224. — THONISSEN, article 45 de la Constitution.)

On pourra consulter comme précédent la décision de la Chambre des Représentants, en date du 12 novembre 1894, réclamant la mise en liberté de M. Brenez, député de Mons, détenu cependant en exécution d'un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles, du 13 mai 1893 (Voir GIRON et eod. Loco.)

volge van een administratieve maatregel verergert alleen de schending van het beginsel der Grondwet.

Immers de gerechtelijke aanhouding is omgeven met veelvuldige waarborgen — noodzakelijkheid van een aanhoudingsbevel afgeleverd door den onderzoeksrechter, verhaal van maand tot maand bij de Kamer van den Raad — mogelijkheid voor de verdediging kennis te nemen van het dossier en den betichte bij te staan.

De administratieve aanhouding daarentegen is uiteraard willekeurig.

Hoe kan men een oogenblik veronderstellen dat de Grondwetgevende Macht de leden van de Wetgevende Macht heeft willen beschermen, wanneer het gaat om een aanhouding gelast door de Rechterlijke Macht, en dat zij ze zonder bescherming noch verhaal zou hebben gelaten tegen een oncontroleerbaren maatregel van de Uitvoerende Macht ?

De rechtsleer houdt formeel voor dat de grondwettelijke bepalingen ten doel hebben de onafhankelijkheid van de leden onzer Wetgevende Kamers te waarborgen tevens tegen de Uitvoerende Macht en tegen de Rechterlijke Macht (GIRON : *Dictionnaire* V^o « Immunités parlementaires », blz. 165).

Wij oordeelen dat er voor den Senaat aanleiding toe bestaat bij hoogdringendheid de toepassing te eischen van artikel 45 paragraaf 3 van de Grondwet. (Zie *Pandectes belges* V^o « Immunités parlementaires », n^{rs} 40 en volgende; — ORBAN : *Droit constitutionnel*, Deel II, n^r 224; — THONISSEN, artikel 45 van de Grondwet).

Men kan als precedent raadplegen de beslissing van de Kamer der Volksvertegenwoordigers dd. 12 November 1894, waarbij de invrijheidstelling werd geëischt van den h. Brenez, volksvertegenwoordiger van Bergen, die evenwel werd gedetineerd in uitvoering van een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 13 Mei 1893. (Zie GIRON en eodem Loco.)

Jusqu'au moment où il sera fait droit à cette exigence, le Sénat estimera sans doute qu'il n'y a pas lieu d'agréer la demande de levée de l'immunité parlementaire tant en raison de l'insuffisance des charges que compte tenu de la situation dans laquelle se trouve placé M. De Lille.

Il est à peine utile de rappeler que ce refus d'autorisation n'aura d'autres effets que de suspendre l'action publique pendant la durée de la session législative et que M. De Lille pourrait être, si l'on maintient l'accusation ou si d'autres faits venaient à être relevés à sa charge, poursuivi sans la moindre autorisation dès que la session parlementaire sera close (BELTJENS: *Constitution belge*, art. 45, nº 44).

Tot op het oogenblik dat er op dezen eisch zal worden ingegaan, zal de Senaat ongetwijfeld oordeelen dat er geen aanleiding toe bestaat in te gaan op de vraag tot opheffing der parlementaire onschendbaarheid, zoowel wegens de ontoereikendheid der lasten als ten aanzien van den toestand waarin de h. De Lille zich geplaatst ziet.

Het is amper nuttig in herinnering te brengen dat deze weigering van toelating geen andere gevolgen zal hebben dan de openbare rechtsvordering te schorsen tijdens den duur der wetgevende zitting en dat de h. De Lille, indien de beschuldiging wordt gehandhaafd of indien andere feiten te zijnen laste moesten worden vastgesteld, zou kunnen vervolgd worden zonder de minste toelating zoodra de parlementaire zitting zal gesloten zijn (BELTJENS: *Constitution belge*, art. 45, nº 44).